

Tallinna Ringkonnakohus
Pärnu mnt 7, Tallinn
talrk.menetlus@kohus.ee
esitatud e-toimiku kaudu

05.07.2024.a

Haldusasi nr 3-24-944

Kaebaja I: **Mittetulundusühing Koovi Külaselts**
registrikood 80631967
aadress Saare maakond, Saaremaa vald, Koovi küla,
Vähiku-Tooma, 93314

Kaebaja I esindaja: **Tuulikki Laesson**
OÜ Laesson ja Partnerid
tuulikki@laesson.ee

Kaebaja II: **Mittetulundusühing Elurikkuse Kaitse**
registrikood 80631772
aadress Saare maakond, Saaremaa vald, Koovi küla,
Mudapõllu, 93314

Kaebaja II esindaja: **Tuulikki Laesson**
OÜ Laesson ja Partnerid
tuulikki@laesson.ee

Kaebaja III: **Mittetulundusühing Saare Rannarahva Selts**
registrikood 80619618
Saare maakond, Saaremaa vald, Salme alevik, Sõrve
mnt 32, 93201

Kaebaja III esindaja: **Tuulikki Laesson**
OÜ Laesson ja Partnerid
tuulikki@laesson.ee

Kaebaja IV: **Tuulikki Laesson**
isikukood 46903190280
elukoht Mudapõllu, Koovi küla, Saaremaa vald, Saare
maakond
tuulikki@laesson.ee

Vastustaja I: **Vabariigi Valitsus**
aadress Rahukohtu 3, 15161 Tallinn
riigikantselei@riigikantselei.ee

Vastustaja II: **Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Amet**
aadress Endla 10A, 10122 Tallinn
info@ttja.ee

Vastustaja III: **Kliimaministeerium**
aadress Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@kliimaministeerium.ee

Kolmas isik: **Saare Wind Energy OÜ**
registrikood 12747106
Tallinna tn 1, Kuressaare 93819

Kolmanda isiku esindajad: **Vandeadvokaat Angela Kase**
Vandeadvokaadi abi Mariliis Timmermann
angela.kase@walless.com
mariliis.timmermann@walless.com

MÄÄRUSKAEBUS TALLINNA HALDUSKOHTU 19.06.2024.a MÄÄRUSELE

1. Asjaolud ja senine menetlus

- 1.1. Mittetulundusühingud Koovi Külaselts (kaebaja I), Elurikkuse Kaitse (kaebaja II) ja Saare Rannarahva Selts (kaebaja III) ning Tuulikki Laesson (*kaebaja IV, edaspidi ka ühiselt kui „kaebajad“*) esitasid 28.03.2024.a Tallinna Halduskohtule kaebuse, millega palusid tühistada Vabariigi Valitsuse 22.02.2024.a korraldus nr 50 (*edaspidi „korraldus nr 50“*), keelata Kliimaministeeriumil kiita heaks Vabariigi Valitsuse 28.05.2020.a korralduse nr 183 „Hoonestusloa menetluse ja keskkonnamõju hindamise algatamine“ alusel läbiviidava keskkonnamõju hindamise (KMH) aruanne ning tuvastada Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) tegevuse õigusvastasus ja hüvitada TTJA poolt kaebajale IV tekitatud kahju õiglases ulatuses kohtu äranägemisel.
- 1.2. Tallinna Halduskohus tagastas oma 19.06.2024.a määrusega kaebajate I-III kaebused ning kaebaja IV kaebuse tühistamis-, tuvastamis-, kohustamis- ja keelamisnõuete osas. Halduskohus leidis kokkuvõtlikult, et kaebajatel puudub vaidlustatud menetlustoimingute osas kaebeõigus, kuna need ei riku kaebajate mittemenetluslikke õigusi. Sama määrusega tagastas halduskohus enam tasutud riigilõivu summas 140 eurot ning mõistis igalt kaebajalt Saare Wind Energy OÜ (kolmas isik) kasuks välja menetluskulu 500 eurot.
- 1.3. Kaebajad on seisukohal, et halduskohus on kaebused ebaõigesti tagastanud ning halduskohus on antud juhul jätnud arvestamata mitmed olulised asjaolud.
- 1.4. Samuti on halduskohus eksinud tagastatava riigilõivu summa kindlaksmääramisel. Halduskohus on oma määruse punktis 19 õigesti leidnud, et kaebajad on tasunud nõutust enam riigilõivu kokku summas 180 eurot. Halduskohus on aga oma määruse resolutsioonis märkinud, et tagastatava riigilõivu suurus on 140 eurot. Seega on halduskohtu määruse resolutsioon ebaõige ja vastuolus halduskohtu määruse punktis 19 toodud põhjendustega.

1.5. Kaebajad vaidlustavad Tallinna Halduskohtu 19.06.2024.a määruse resolutsiooni punktid 1-4. Kaebajad põhjendavad määruskaebust alljärgnevalt.

2. Määruskaebuse õiguslikud seisukohad

2.1. Kaebaja on seisukohal, et halduskohus on kaebuste tagastamisel oluliselt rikkunud menetlusõiguse norme (HKMS § 121 lg 2 p 1) ning on ebaõigesti hinnanud kaebajate poolt esile toodud asjaolusid ja jätnud arvestamata käesoleva vaidluse eripärad, mille tulemusena on halduskohus kaebused tagastanud ebaõigesti.

2.2. Kaebajad ei nõustu halduskohtu seisukohaga, nagu ei rikuks vaidlusalused menetlustoimingud, sh korraldus nr 50 kaebajate mittemenetluslikke õigusi. Kaebajad on seisukohal, et hoonestusloa taotluse muutmine sellisel viisil ei ole õiguspärane ehk on vastuolus materiaalõigusega ning hoonestusloa taotluse muutmine ilma uuendamata keskkonnamõju hindamise menetlust toob kaasa kaebajatele olukorra kus nad ei saa kasutada enesekorraldusõigust, vaid on sunnitud mitmel järgneval korral tegelema samade küsimuste aruteluga erinevates hoonestuslubade taotluste menetlustes. TTJA on toonud välja, et hetkel on juba algatatud seitsme hoonestusloa menetlust, mis paiknevad vaidlustatud hoonestusloa taotluse mõjualas. Seega kõikide nende hoonestuslubade menetlustes võetakse eeldus, et käesolevas menetluse esemeks olev hoonestusloa taotlus ja sellega seonduv keskkonnamõju hindamine on asjakohane ehk õiguspäraselt läbi viidud. Sellise tegevuse tulemusena on tekitatud kaebajatele kahju, mis tuleneb asjaolust, et kaebajatel on vajalik kõikide nende menetluses olevate (hetkel seitsme hoonestusloa menetluse) ja lähitulevikus menetlusesse võetavate hoonestuslubade taotluste keskkonnamõjude hindamise raames osaleda menetlustes. Kaebajad on seisukohal, et selline hoonestuslubade taotluste menetlemine eraldi on haldusmenetlusest huvitatud isikute nn surnuks menetlemine, mis riivab isikute vaba eneseteostust, kuna nad on sunnitud kulutama väga paljude tundide ulatuses aega osalemaks kõikides menetlustes eraldi. Kaebajad toovad välja, et antud juhul vaidlustatud hoonestusloa menetluse keskkonnamõju hindamise dokumentide maht ulatus TTJA dokumendiregistri andmetel 2182 leheküljeni, millele lisandus 16 vaadet käsitlevat joonist. Nimetatud dokumentidest on 7 dokumenti ingliskeelset, kokku 591 lk. Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste emeriitprofessor Jaan Mikk on toonud välja, et keskmine lugemiskiirus emakeeles on 200 sõna minutis ja eestikeelse teksti maksimaalne kiirus on 400 sõna minutis ([Kuidas ja miks õppida kiiresti lugema? | ajakiri.ut.ee](https://www.ajakiri.ut.ee/artikkel/3093); <https://www.ajakiri.ut.ee/artikkel/3093>). Käesoleva menetlusedokumendi leheküljel 3 on 429 sõna ehk selle läbilugemiseks kulub keskmiselt 2 minutit, kusjuures käesoleva menetlusedokumendi lk 3 on pigem vähemate sõnade arvuga kui keskmine KMH aruanne ja selle lisad. Seega KMH aruande ja selle lisade keskmise lehekülje läbilugemine võtab oluliselt rohkem aega kui kaks minutit lehekülge, kuid isegi kui võtta, et menetlusedokumendi lisas 2 toodud sõnade arv on võrdne keskmise KMH aruande ja selle lisade sõnade arvuga, siis on TTJA dokumendiregistris registreeritud dokumentide 2182 lehekülje läbilugemise keskmine aeg (arvestus 2 minutit 400 sõna) kokku 4364 minutit ehk kokku 72,73 tundi. Nimetatud materjalist on aga 591 lk võõrkeelset materjali, mille läbilugemise kiirus on oluliselt pikem. Kui eeldada, et see on kaks korda pikem, siis on keskmine võõrkeelse dokumentatsiooni

ühe lehekülje läbilugemise aeg 4 minutit. Seega 591 lehekülje läbilugemise aeg on 2364 minutit ehk 39,4 tundi. Antud juhul on avalikustamisele pandud võõrkeelne dokumentatsioon, millest tulenevalt on kaebajad pidanud materjalide (kokku 591 võõrkeelset lehekülge, mille läbitöötamisele kulub 4 minutit lehekülje kohta kui eestikeelse materjali korral kuluks 2 minutit lehekülje kohta) läbitöötamisele kulutama vähemalt 1182 minutit ehk 19,7 tundi rohkem kui oleks pidanud seda tegema eestikeelse materjali korral. Seega on konkreetse hoonestusloa taotluse menetluse raames esitatud dokumentatsiooni läbilugemise keskmine aeg 92,43 tundi. On ilmselge, et juhul, kui huvitatud isikud soovivad osaleda (kaebajate puhul on tegemist keskkonnaorganisatsioonide ja isikuga, kes elab vahetult kavandatava tuuleala kõrval) kõikides käimasolevates eraldi läbiviidavates menetlustes (hetkel siis 7 menetlust), siis võib eeldada, et menetluses esitatava materjali ainuüksi läbilugemise aeg on 7x 92 tundi ehk 644 tundi ehk 16,1 töönädalat. Ja kõikides nendes menetlustes peavad kaebajad selgitama, et vaidlusaluse menetluse hoonestusloa osas toimub vaidlus ja samuti keskkonnamõju hindamise aruande osas toimub vaidlus ning esitama kõikides nendes menetlustes. On oluline, et selleks, et kõikidel menetlustes osalevatel isikutel on oma spetsiifika, mis eeldab, et iga huvitatud isik peab ise osalema. Kaebajad rõhutavad, et eeltoodud arvutuste puhul on tegemist ainult lugemise ajaga, mitte täiendavate materjalide analüüsi ja võrdlusmaterjalide otsme ajakuluga. Tavapäraselt on materjalide lugemise ja analüüsi aeg omavahelises suhtes 1:2,5 ehk sellise suhte puhul on ajakulu seitsme menetluse korral 1610 tundi ehk 40,25 töönädalat.

2.3. Kaebajad on seisukohal, et sellise kõikide hoonestuslubade menetluste eraldi menetlemisega, mis on tingitud asjaolust, et vaidlustamine toimub alles lõppakti osas, on tegemist huvitatud isikute nn surnuks menetlemisega, sest on ilmselge, et mitte ükski huvitatud isik ei saa panustada ülaltoodud arvutuskäigu ulatuses tundides. Kaebajad on seisukohal, et sellise olukorra tekitamine on vastuolus hea halduse põhimõttega ning samuti olulise piiranguga vabale eneseteostusele. Kaebajatel tekib olukord, kus nad on sunnitud kas jätma haldusmenetlustes osalemata, mis viib eelduslikult selleni, et hoonestuslubade menetlustes jäetakse käsitlemata olulised keskkonnavalased küsimused (antud konkreetse vaidlusaluse hoonestusloa menetluse raames läbiviidud KMH aruannet täiendati oluliselt KMH aruande avalikustamisel saadud tagasiside tõttu või ei saa huvitatud isikud teostada ennast tööalaselt ja huvialaselt, kuna haldusmenetluses osalemine võtab ära kogu aja. Eeltoodust tulenevalt on kaebajad seisukohal, et hoonestuslubade taotluste menetlemine olukorras, kus on nähtav hoonestusloa taotluse menetlemise tekkiva dokumentatsiooni kasutamine muude kaebajate jaoks oluliste menetluste raames, rikub kaebajate vaba eneseteostust (PS §19), sekkub eraellu (PS § 26) ja toob kaasa olukorra kus kaebajale kuuluv kinnisvara, mis paikneb hoonestusloa taotluse lähialal on vähem kaitstud kui mhoonestuslubade taotlustega mitte piirnevatel aladel paiknev omand (PS § 32). Seega on rikutud lisaks menetluslikele õigustele ka kaebajatesse otseselt puutuvat materiaalsoigust.

2.4. Halduskohus mõistis igalt kaebajalt Saare Wind Energy OÜ (kolmas isik) kasuks välja menetluskulu 500 eurot. Kaebajad märgivad, et kohus on kaasanud kolmanda isiku, andes kolmandale isikule võimaluse esitada oma seiskoht kaebuse menetlusse võtmise osas. Kaebajad rõhutavad, et kolmandal isikul ei olnud vajadust esitada

seisukohta kaebuse osas, sest kohus ei saa kohustada sellises küsimuses seisukohta esitama enne kaebuse menetlusse võtmist (ja isegi siis on kolmandal isikul õigus seisukoht jätta esitamata). Seega on kolmas isik iseseisvalt ja omal algatusel esitanud seisukoha. Kaebajad rõhutavad, et kohtupraktika kohaselt võetakse menetluskulude määramisel arvesse seda kas oli kohustuslik esitada seisukoht ja kas seisukoht esitati menetlusse võetud kaebuse osas ning samuti selles osas kas ja millises suuruses on õiglane jätta menetluskulu kaebajate kanda. Kaebajad on seisukohal, et antud juhul ei oleks kohus pidanud kaasama kolmandat isikut, kolmas isik ei pidanud oma seisukohta andma ja seega ei ole kohtu poolt õiguspärane mõista kaebajatelt välja menetluskulusid.

3. Taotlused

3.1. Tühistada Tallinna Halduskohtu 19.06.2024.a määruse resolutsiooni punktid 1-4 ning saata kaebused menetlusse võtmise üle uuesti otsustamiseks samale halduskohtule.

3.2. Jätta määruskaebusega seotud menetluskulud vastustaja kanda.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tuulikki Laesson

Mittetulundusühingu Koovi Külaselts volitatud esindaja

Mittetulundusühingu Elurikkuse Kaitse volitatud esindaja

Mittetulundusühingu Saare Rannarahva Selts volitatud esindaja